

MARIBORSKI

Državna licejska knjižnica
v Ljubljani.

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 6'50 mesečno,
četrtletno K 19'50.Če pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 6'—, — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 40 vin.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica
št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, torek 30. marca 1920.

St. 72.

Ultimat nemške vlade komunistom.

Zborovanje komunistov v Ljubljani. — Poljsko-ruska mirovna pogajanja. — Dr. Brejčev povratek

Shod JDS v Ptuj.

V nabito polni dvorani Društvenega doma se je vršil v nedeljo javen shod Demokratske stranke. Otvoril in vodil ga je predsednik kraj. org. JDS v Ptuj, dr. Gosak. Ob napeti pozornosti je vsestransko objasniti politični položaj bivši minister dr. Kramer. Mojstersko je narisal delovanje sedaj vladajoče stranke, ki je v resnici stranka preteklosti, in razvil program Demokratske stranke, ki je stranka prihodnosti. Samo ta stranka združuje v sebi vse tri veje jugoslovenskega naroda brez razlike plemena, vere in stanu, in samo taka stranka je zmožna, da ujedini in krepí mlado državo. Vsaka izmed sedaj vladajočih strank naglašuje svoje plemenske, ozir. verske posebnosti, ki jih strogo ločijo eno od druge in bodo neprestani vir medsebojnih razprtij in bodo državo samo slabile. Sedanja vlada je tekom zadnjih 6 tednov spravila državo na rob prepada, ker nima inozemstvo hobenega zaupanja na tako predpotopno nazadnjaško vlado, ki se je iz samega strahu pred volitvami na zavraten način vsilila na državno krmilo. Ker jo tvorijo stranke, ki si v temeljnih vpra-

šanjih nasprotujejo, zato se njena deklaracija skrbno ogiblje ravno važnih vprašanj ali pa se izraža nejasno. V jadranskem vprašanju je nastopila pot popuščanja, kar je veleizdaja nad zaslužjenimi našimi brati. Ubila je valuto s tem, da zahteva za naše dragoceno blago samo tujo valuto, četudi mora vedeti, da bi tekom 1 meseca kurz našega kronsko-dinarskega denarja močno poskočil, ako bi povsod zahtevali svoj denar. Ako bi tako tekom pol leta naša nova krona dobila visoko vrednost, potem bi se na tej podlagi določilo končno razmerje med krono in novim dinarjem. A radikalci tega nočejo, ker hočejo krono uničiti, zato so sklenili, da je relacija 1:4 definitivna in da se ne sme za te krone inozemstvu ničesar prodajati. Da pa je to povzročilo že nad 1 milijardo škode, to jih nič ne briga in naši klerikalci lepo molčijo in vse podpišejo. Nadalje so upeljali zopet izvoznice in z njimi vso korupcijo, ki jo je s težavo bila odpravila demokratska vlada.

Uradništvo, ki ne pripada njihovim strankam, odpuščajo in nastavljaajo svoje kreatura brez ozira na to, ali so sposobni ali ne. Prva posledica je bila, da je dovoz živeža v naše kraje zastal, ker novo nastavljeni uradniki niso imeli pojma, kje je nakupljeno

blago in kam naj dirigirajo vlake. Tako se je dogodilo, da je vsled nesposobnosti pristojnih uradnikov vojaška oblast odpeljala živež, ki ga je demokratska vlada namenila Slovencem. Če je človek še tako miroljuben in ceni v teh resnih časih slovo, vendar bi bil neodpušljiv greh, ako bi mi no gledali »delovanje« te vlade in čakali, da privede Jugoslavijo do bankrota in razpada. Zato smo napovedali tej vladi boj z namenom, da odda državno krmilo nevtralni vladi, ki naj smatra kot najvažnejšo nalogo razpust sedanjega nezmožnega parlamenta in razpis volitev.

Za dr. Kramerjem je govoril srbski seljak Bojinović iz Šabca, ki je že nad 20 let državni poslanec in pozna srbske radikalce do mozga. Naglašal je, da so ti ljudje med narodom tako obsovani, da bo njihova stranka pri volitvah izginila, ako jih ne vodijo oni s svojim brezobzirnim terorjem. Zato se drži tako strastno vlade in zamenjavajo tako naglo uradništvo s svojimi priganjači. Zato je naša edina naloga, da vržemo to koruptno vlado in pokličemo narod, da on odloči, kdo in kako ga naj vlada.

Nato je v ognjevitih besedah pozival dr. Kukovec navzoče na boj proti največjim škodljivcem slovenskega dela našega naroda

Naše knjige — naši piruhi.

Od več strani se je že pisalo, da prei naši literaturi nevarnost, ki pomeni nevarnost za vso našo narodno stvar. Papir in tiskarski izdelki so se tako podražili, da so se morale tudi cene knjigam povišati. Te cene sicer niso narasle tako, kakor pri drugih stvarih, zato je treba v tem oziru malo primerjati. N. pr. liter vina je prej stal 80 vinarjev, za 80 vinarjev pa nisi dobil bogve kako dobre knjige; dobra knjiga je stala takrat 2—3 krone. Za 4—6 kron smo imeli že prvovrstne izdaje. Zdaj pa stane liter vina 20—30 kron in za ta denar dobimo tudi danes najlepšo knjigo. Torej po predvojni cenah računano je danes lepa knjiga cenejša, nego pred vojno. In vendar: za vino plačamo, kolikor se zahteva — ako pa stane knjiga 10 kron se nam zdi preveč. Naj se mi oprostí ta banalna primera, treba jo je povedati zato, da ne bomo trdili, da so knjige predrage... Treba je torej tudi v tem oziru izpremeniti nazore o cenah.

V zadnjem letu svetovne vojne je tako naraslo zanimanje za slovensko knjigo, da so bile stare zaloge skoraj razprodane. De-

marja je bilo dovolj, ljudje so plačali dolgove in vse je kupovalo knjige. To je bila takrat tudi nekaka duševna potreba, ker je z narodnim navdušenjem rastla pred vsem ljubezen do narodne kulture. V prvem letu svobode se je že poznalo, da so cene — previsoke. Pa tudi knjig ni bilo dobiti; stare so pošle, novih se je malo tiskalo. V drugem letu svobode so se razmere vsled draginje zelo izpremenile. In zdaj smo na tem, da bo založnik le težko izdal knjigo, ker bo sam papir — prazen papir — stal 1 K za pol. Kje so drugi stroški? In tako bi postala knjiga le nekaj luksusa za bogataše. Kaj pa narod? Prej je »Slov. Matica« n. p. izdajala za 4 K po 6 knjig na leto. Zdaj je letna članarina 8 K. Toda kaj naj se danes izda za 8 K! (To je en četrt vina!) To vse smo premišljevali, ko smo gledali naš velikonočni knjižni trg. Ni posebno — bogat. To je razumljivo — tudi naši piruhi bodo letos skromni. A sprejmemo vsaj to z ljubeznijo. Dokažimo našim založnikom, ki se bore za obstoj in razvoj naše nar. kulture, da znamo ceniti njih delo, da jih hočemo podpirati pri njih boju, da rešimo našo knjigo, najdragocenejši zaklad naroda.

Ako kupi vsak, ki mu je še mar naše narodne kulture vsaj eno knjigo sebi ali drugim za piruhe — bomo s tem podali že lep dokaz, da še nismo pozabili svojih dolžnosti do našega kulturnega dela.

Imamo pred seboj nekaj novih izdaj »Tiskovne zadruga« in »Zvezne tiskarne«. Omenjamo pred vsem II. zvezek zbranih spisov Jos. Jurčiča, ki izhajajo pod uredništvom dr. Prijatlja. Lepa knjiga, ki jo bo vsak z radostjo čital. Tu vidimo našega mladega Jurčiča, osmošolca, ki piše romane, kar je bilo takrat v splošno in pohujšanje. In vendar so to tako lepe stvari: Tihotapec, Jurij kobilica, Dva prijatelja. Poleg Jurčiča nam je dala »Tisk zadruga« Pesmi Simona Jenka. Izšle so sicer po jubileju — a vendar smo jih veseli. Koliko je tu mladega, lepega, zdravega. Poznamo jih že davno, mnoge so postale narodne — in vendar so vedno nove. — Prijatelj moderne poezije bo zanimala Debeljakova zbirka »Solnce in sence«, resni polne krepkih misli, zdravega ozračja in nenavadne v svoji mojstrski obliki. V tem oziru je Debeljak samonikel talent, ki je znal poiskati svojim mislim trdo ubrane akorde, ki so ob

in cele države, ker je to organizacija, ki ima svojo glavo in svoje središče izven države — v Rimu. Vsak narod ima svojo narodno cerkev, ki združuje in utrjuje vernike tudi v državni misli, samo mi Slovenci še tičimo pod tujim verskim jarmom. Klerikalci so tudi zaradi tega naša poguba, ker tirajo v zvezi z veleizdajci in subverzivnimi elementi našo mlado državo v razpad. Sramoto so nakopali na naše glave, ko so poslali človeka na ministrsko klop, ki se javno pred parlamentom zlaže in ki uvaja nemški občevalni jezik v urad. Brez ozira na strah klerikalcev pred volitvami je treba to vlado vreči in razpisati volitve, da pošlje narod tiste ljudi v parlament, katerim zaupa.

Za dr. Kukovcem je pozdravil navzoče narodni poslanec iz Makedonije Mladen Popović.

Nato je objasn timer prof. Voglar poslušal-
cem, da je bilo vse kričanje klerikalcev o
jugoslovenskem ujedinjenju itd. samo laž in
frazza ali, kakor je to dr. Brejc sam izjavil:
taktična poteza. Zato se ne čudimo, da so se
zvezali, kakor to glasilo njihovih hrvatskih
bratov jasno potrjuje, z Radičem in Fran-
kovci, ki so vendar veleizdajci. Kot dokaz,
da klerikalci niso stopili v zvezo z Narodnim
klubom v dobri veri, ne da bi poznali last-
nosti teh svojih zaveznikov, je citiral govor-
nik predzadnjo »Stražo«, ki piše med drugim,
da »družji Štarčevićance samo negativni mo-
ment; v tako družbo najde vslop vsakdo,
kdor je nezadovoljen...«. Ni čudo torej, da
je ta pisana družba zavozila državni voz. Da
rešimo državo, je edini izhod padec te vlade
in vstajenje novoizvoljenega parlamenta.

Občinstvo je spremljalo vsa izvajanja z
veliko pozornostjo in razumevanjem in utis,
ki ga je napravilo to zborovanje na navzoče,
je bil velikanski. Ptujski organizaciji JDS pa
iskreno čestitamo na tem lepem uspehu.

Društvo jugoslovenskih aka- demikov v Mariboru.

V nedeljo se je vršil v promnadni ka-
varni ustanovni občni zbor »Društva jugoslo-
venskih akademikov v Mariboru.« Udeležba je
bila obilna. Po kratkem pozdravu tovariša Moš-
kone se je razvila živahna debata o društvenih
pravilih, iz katerih podajamo tu kratek iz-
vleček.

Društvo je nadsrankarsko. Člani so redni
(visokošolci oziroma visokošolke mariborskega
okraja,) podporniki, ki plačajo neomejeni znesek,
ustanovniki pa enkrat za vselej 400 K in častni
člani.

Namen društva je organizirati visokošolce
mariborskega okraja, gojiti družabnost, izobra-
ževati sebe in ljudstvo s poučnimi predavanji,

enem dokaz krasote in zmožnosti našega
jezika.

V »Zvezni Tiskarni« je izšlo Cankarjevo
»Moje življenje«, knjiga posebne vrste,
ki je pač naš najlepši velikonočni dar.

Oton Zupancič je nam podal svoja
»Mla da p o t a« in knjigo odmevov iz na-
šega najvišjega časa »V zarje Vidove«. Teh
knjig ni treba še posebej priporočati,
ker so nam znane po svoji vsebini in pri-
našajo nam življensko delo pesnikovo.

To so torej v glavnem naši književni
piruhi. Bliža se praznik vstajenja — poglejmo
vsaj ob tem času na naše kulturno polje in
skusimo dokazati, da še ni propadlo vse,
prav vse, kar so sejali naši sejanci po na-
rodni niivi, da bi razkrili narodu oni višji
lepi svet, ki nosi v sebi človeštva odrešenje,
in vstajenje.

podpirati revne člane in poskrbeti za potovanje
na Štajerskem razne ugodnosti.

Pri volitvah so bili voljeni v odbor, ki
velja za dobo semestra, sledeči tovariši: pred-
sednik: Stanko Moškon, jurist, podpredsedniki:
Knop, tehnik, tajnik: Skvarča, jurist, blagajnik:
Peče, med., preglednik računov: Kos, slik
akad. in Verstovšek, eksportni akademik, odbor-
nika: Merčun, med. in Ogrisek eksp. aka-
demik, namestnika: Mlaker jus. in Helena To-
minšek fil.

Nato je tovariš Moškon predlagal troje
resolucij, tovariši Peče pa eno, ki so bile vse
soglasno sprejete.

V prvi pozdravljamo ustanovitev ljubljanske
univerze. V drugi protestiramo proti laškimi
nasilnostim v Primorju. V tretji obsojamo našo
sedanjo brezglavo strankarsko politiko, ki nas
vodi v pogubo, v četrti pa zahtevamo izključitev
dveh profesorjev dr. Pasmara in dr. Milobara
iz akademiškega senata zagrebške univerze, ker
pripadata oba zloglasni frankovski klikli.

Obenem protestiramo tudi proti frankovski
kandidatni listi, ki je bila dovoljena pri zagrebških
občinskih volitvah.

S pozivom na navzoče, da zastavijo vse
svoje sile za procvit društva, je predsednik
zaključil tri ure trajajoči občni zbor.

Apeliramo na rodoljube vseh strank, da
pristopijo k društvu kot podporni, zlasti pa kot
ustanovni člani in da podpirajo društvo v nje-
govem delovanju.

Vse dopise in denarne prispevke je pošiljati
na naslov: Društvo jugoslovenskih akademikov
v Mariboru.

S. M.

Dnevne vesti.

Prava slika sedanje vlade v »Straži«.
Tu in tam imajo tudi naši klerikalci svitile
momente in takrat napišejo v »Straži« stvari,
ki jih drugi dan bridko obžalujejo. V številki
od preteklega petka piše o občinskih volitvah
na Hrvatskem in navaaja vzroke, zakaj so
njihovi zavezniki Štarčevićanci propadli, tisti
Štarčevićanci, o katerih so klerikalci vedno
pisali, da imajo celo Hrvatsko v svojem
žepu in s katerimi so se zvezali in sedijo
sedaj z njimi na vladi. O teh svojih zavez-
nikih pišejo doslovno: »Hrvatska zajednica
je tudi odrezala za razmere nepričakovano
slabo. Imela je v rokah vlado in vsa vladna
volilna sredstva, položaj je bil zanjo izvan-
redno ugoden, ker se je postavila na kon-
servativno hrvatsko plemensko in avtonomno
stališče ter tako lahko izigravala še staro
mržnjo hrvatskega nižjega ljudstva do Srbov.
Hrvatska zajednica je čudno pisana družba,
kjer sedi framazon poleg profesorja bogoslovja,
največji svobodomislec in najostrejši
pristaša katoliškega naziranja, buržoazijski ka-
pitalist in proletarec, sploh vse, »kar leze in
gre«. Družji jih samo negativni moment: od-
por zoper državni centralizem, boj za zgo-
dovinske posebnosti hrvatskega plemena. V
tako družbo najde vstop vsakdo, kdor je ne-
zadovoljen in takih bo na Hrvatskem le-
gijon. In vendar je ta družba pri obinskih
volitvah propadla«. Tako pišejo klerikalci o
Hrvatski zajednici, s katero tvorijo danes
vladno stranko. To ni nič drugega, smo pi-
sali vedno tudi mi o teh klerikalnih zavezni-
kih. Kaj neki imajo klerikalci s tem konglo-
meratom skupnega? Nič, družji jih samo ne-
gacija in pohlep po nadvladi. V prihodnji
številki pa bo »Straža« pisala, kako močna
je vez, ki družji sedanje vladne stranke, za
katerimi stoji baje ves narod — ali ni tako
pisarenje samo za smeh in kratek čas? Žal-
ostno je pri tem samo to, da pod tako vlado
trpi cela država in ves narod!

43 milijard in pol ima dolga naša
uboga Jugoslavija. Tako piše beograjska
»Politika«. Kakor se vidi, prav dobro gospo-
darimo. To ni nič čudnega, če pogledamo,
kake kapacitete vodijo finančno politiko. Saj
smo z vsemi silami delali na to, da znižamo
vrednost našega denarja in kdor ima slab
denar — ta vedno doplačuje in ker doplačuje,
dela dolgove. 43 milijard. To je svota! In za

najbolj potrebne kulturne in gospodarske
stvari ni denarja. Kam vozite krmari države?

Koliko časa še? Prejeli smo: V eni
tukajšnji progovnih sekcij južne železnice
se še vedno nemško uraduje in to od urad-
nikov, ki znajo slovensko. Stranke, kakor
tudi zavedno podrejeno osebje se zgraža
nad to lahkomišelnostjo, da se tako milo
izrazimo. Stranke, ki pridejo v pisarno se
nagovarjajo nemško, pisarniško osebje pa,
ki je zmožno slovenščine, švabčari med seboj,
da je veselje. Apeliramo v imenu javnosti
na predstojnika in na obratno ravnateljstvo
ter zahtevamo, da napravi tem razmeram
enkrat za vselej konec.

Radovedni smo. Pod tem naslovom
smo prinesli v sobotni številki našega lista
notico v kateri se obrekuje brate Tavčarje.
S to obrekljivo notico, ki niti najmanj ne
odgovarja resnici, smo bili mistificirani, kar
globoko obžalujemo.

Cerkev in politika. Narodni srpski po-
slanec Bojinović je zaklical na ptujskem
shodu našim ljudem: »Natirajte popa v cer-
kev in vržite politiko iz cerkve!« To je pre-
pričanje vsakega pametnega človeka, ker se
pravo versko življenje ne more razviti, dokler
ne izgine iz naših cerkev politiziranje in iz
prižnic blatenje naprednjakov. Ali je to pri-
meren način oznanjevanja verskih resnic,
ako je na dan mariborskega demokratskega
shoda misijonar v Hočah kričal na prižnici:
»Ne bo pokopan v blagoslovljeni zemlji in
ne bo opravil duhovnik molitev ob rakvi
tistega, ki se udeležil tega shoda«. Seveda je s tem izbruhom opozoril ljudi na
naš shod in prišli so nam to zgodbo pripo-
vedovati.

Odvetniška pisarna vlada sedaj celi Ma-
ribor in okraj. Dr. Leskovar je načelnik okraj-
nega zastopa in gerent Maribora, njegov kon-
cipijent pa predsednik stanovanjske komisije.
Kaj še hočemo več?

Naš shod v Ptuj in NSS. V Mariboru
so napravili NS protishod klavernega spomina,
v Ptuj pa so se v dolgotrajni seji posvetovali
o tem, da bi in kako bi demokratski shod raz-
bili. Prišli so končno do zaključka, da se ne
sme noben Narodni našega shoda udeležiti. Saj
bi tudi ne našel prostora, ker je bila sicer pro-
storna dvorana tako natlačena polna, da so mo-
rali ljudje na hodnikih stati.

Ne morejo se živeti v nove razmere.
Prejeli smo: V neki gostilni v Stolnici imajo
samo nemški jedilni list. Na vprašanje, zakaj si
ne preskrbe tudi slovenskega, pravi natakarica,
da posečajo gostilno samo Nemci, kar pa ni
res, ker je ob vsakem času v tej gostilni tudi
mnogo Slovencev. Če potem gost naroči slo-
vensko se natakarica za njegovim hrbtom dela
norca. To naj velja v splošno informacijo.

O tatovih je napisal dr. Dolenc v »Slov.
Narodu« primeren članek. Znano je, da so naši
sodnijski zaporj prenapolnjeni s samimi tatovi.
Tat je bil včasih izjema — nekaj izvržek člo-
veštva — danes je tatvina na dnevnem redu,
danes se krade na drobno in debelo — pošten
človek je postal — izjema. Dandanes ne kradejo
samo lenuhi in potepuhi, danes kradejo tudi
nobel-ljudje. Porotne obravnave razkrivajo ves
moralni propad današnje družbe. Zato predlaga
dr. M. D. naj se tatove strogo sodi in kaznuje
in naj se zanje odpravijo porotna sodišča. Ne-
poboljšljive tatove pa je treba spraviti v pri-
silno delavnico. To je popolnoma umesten
predlog. Ako bo izginila vsa poštenost s sveta,
mora propasti ves red in človeška družba se bo
izpremenila v družbo tatov, ki ne bo priznavala
nobelih zakonov. Seveda pri takih razmerah,
kot so zdaj pri nas, da n. pr. ni mogoče prijeti
tatu, če uide iz Slovenije na Hrvatsko ali celo
v Banat, to ne pojde. Ako n. pr. naša policija
zahteva, da tam primejo tatu — ne dobi niti
odgovora. Tako se tatovi lahko sprehajajo po
državi, ker jih varujejo — pokrajine. Na tak
način bo Jugoslavija eldorado za tatove in to
bo nam vsem na škodo.

Samomor. Danes dopoldan se je ustrelil
knjigovodja tvrdke Scheibaum, bivši učitelj
Hinterholzer. Vzrok samomora še ni znan.

Slika Njeg. Visočanstva regenta Aleksandra, ki je do sedaj ena najlepših, je razstavljena nekaj dni v izložbi knjigarne Vilko Weixl na Glavnem trgu.

O gremijalnem predsedniku in 8 urnem delavnem času piše 25. števec »Volksstimme«, na koji članek dam sledeče pojasnilo. Moja knjigovoznica ima dva oddelka, ter so v prvem knjigovozskem oddelku pomočniki mnogo boljše ter po sposobnosti plačani, ne pa kakor prinaša isti članek. V drugem oddelku se pa izdelujejo vrečice, kjer so zaposlene le mladoletne in neizvežbane delavke, tu delajo vse s plačo na uro, zato si delavni čas same uredijo, in se prazniki tudi ne morejo plačati. To delo pa opravlja kaznilnica danes veliko ceneje. Trgovino pa v istini tudi nimam 9 ur odprto, in če grem sam v to kedaj poprej ali pa pozneje iz nje, je to ker imam opravila. Za svojo osebo pa si od nikogar ne dam delavnega časa predpisati. Ako pa kedaj tudi pomočnik za četrt ure poprej pride v trgovino, ve, zakaj to stori ker sprejme dva, da celo trikratno minimalno plačo. Mazač onih vrstic v »Volksstimme«, naj se toraj docela pomiri, kajti zadovoljen bi bil tudi sam s tako plačo pri današnji draginji.

Vilko Weixl.

Javna študijska knjižnica v Mariboru. Velike knjižnice na Dunaju in v Gradcu, ki so deloma obogatele na naš račun, so nam postale nedostopne; knjižnice v Ljubljani in v Zagrebu še domačim potrebam komaj zadostujejo, tako je tukaj ob meji zlasti znanstveno delo skoraj nemogoče, pa tudi širše pouka željno občinstvo pogreša knjižnico za različne stroke. Najbolj žalostno je, da nimamo niti svojih lastnih tiskovin, ki so v prejšnjih časih izšle v Mariboru ali sploh na Štajerskem. Kar so zamenarili naši predniki, zanašajoč se na Gradec in Dunaj, moramo popraviti mi: v Mariboru je javna študijska knjižnica tako potrebna, kakor pri veliki hiši studenec. »Zgodovinsko društvo« dela priprave za to že 16 let in je nabralo že precejšnjo zbirko knjig vsakovrstnih strok. Deželna vlada za Slovenijo je načeloma knjižnico »Zg. društva« kmalu po državnem preobratu priznala kot javno, le vsled pomanjkanja primernih prostorov knjižnica ni mogla začeti posloovati. Upamo, da se temu v kratkem odpmore. Da se pa vrzeli v knjižnici izpopolnijo, prosimo vse rodoljube, da odstopijo javni knjižnici v Mariboru svoje knjige, ki jih lahko pogrešajo. V starosti, ob selitvah in v slučaju smrti so knjige mnogokrat le balast ter se kot malovredna šara razmečejo ali pridejo v roke kramarjem. V knjižnici bi pa dobro došle. Sprejemajo se knjige in časopisi v vsakem jeziku in kakšne koli vsebine. Prav posebno se potrebujejo znanstvene knjige, pa starejši slovenski časopisi, bodisi politični, leposlovni ali poučni. Vse pošiljave se naj pošiljajo na »Zgodovinsko društvo« v Mariboru, Koroška cesta 10. Odvisni izvodi se bodo prepustili drugim knjižnicam, zlasti gimnazijski knjižnici v Prekmurju. Javna knjižnica v Mariboru bo državna last.

Zgodovinsko društvo.

Odbor Podružnice Jugoslovanske Matice vabi vse, ki so prevzeli nabiralne pole, naj pridejo jutri v sredo ob 18. uri zvečer v pisarno v Sodni ulici 32 pritličje na razgovor radi uspešnejšega nabiranja članov in naj prinesejo nabiralne pole seboj. Vabimo na ta sestanek tudi druge, zlasti naše ženstvo, ki bi hotelo podpirati odbor v tem pogledu.

Pesnica. »Hoj, na boj!« je zatrobental srditi komar poginajočemu levu ter se mu korajžno zakadil v smrček. Temu komarju je podoben tukajšnji dopisnik »Sl. G.« Koliko hrupa in trusca radi peščice bornih nemškutarjev, pa še sedaj, ko je vsa ta gadja zalega po zaslugi drugih brez zob in v varnem precepu! Oblastno razkoražen se bije na junaška prsa ter se igra »neapostrofiranega« Jugoslovana, brcajoč blato na osebo, koje narodna zavednost je bila že izza šolskih klopi kremenita, ki pa ima neodpušljivo napako, da ne obrača plašča svojega prepričanja po vsakokratno pihljajočem strankarskem veterčku. Domišlja se, da imamo rešpekt pred njegovim jugoslovenstvom, pa je

v zmoti; saj vemo, da je svoje »jugoslovenstvo« odkril še-le nekaj mesecev po preobratu in mu še sedaj švrka zajčja strahopetnost iz obeh hlačnic pri srečanju kakega bivšega slovenozorca, pozdravljajoč ga hlapčevski v blaženi švabščini. Taki uskoški korporali pač tudi niso dika in ponos KZ! Pogledajte si samo svojega »značajnega korporala« Johanna Krenna, bivšega podnačelnika Schulvereina in odbornika Südmärke na Placu, zbog svojih »zaslug za obmejno slovenstvo« po milosti Žebotove žlahte imenovanega gerentom važne obmejne občine! Vse ste odpuščali temu grobokopu slovenstva — samo da trobi v vaš rog — in bolj ste ponosni nad tem spokorjencem, kot nad 99 pravičnimi zvezarji. Odet s plaščem klerikalizma sme tudi še očitno hajlati! Ne bi se samo obrnil, ampak kozolce bi preobračal v grobu g. župnik Janžekovič blagega spomina, ko bi mu bilo dano gledati, da sprejemate odprtih rok v svoj tabor politične mrtvece a la Krenn itd. Pa se drznete govoriti o laži in hinavščini? Izkidajte najprej svojo stajo, potem še-le z vilami k sosedu, če se že ne morete odvaditi brezplodnega prerakanja. Mogoče še pridete v doglednem času do spoznanja, da nam je treba več podrobnega narodno-gospodarskega dela — a manj besed! V obmejnih krajih je narod lačen in sit fraz, bodisi te ali one stranke!

Zadnje vesti.

Zborovanje komunistov.

LDU Ljubljana, 29. marca. Danes se je vršil tukaj pred Mesnim domom pod milim nebom shod komunistov, ki se ga je udeležilo okrog 2000 oseb. Shod je otvoril sodrug Petrič, nakar je sodrug Golouh obširno poročal o notranjem in zunanjem političnem položaju. Sprejeta je bila nastopna resolucija: Delavstvo, zbrano na shodu v Ljubljani dne 29. marca 1920 pozdravlja jugoslovanski proletarijat, s katerim želi biti čimprej ujedinjeno na temelju neizprosne, čistega razrednega boja; protestira proti neznosnim političnim in življenjskim razmeram, povzročenim po nesposobnih jugoslovanskih vladah ter zahteva energično, da se čimprej razpišejo volitve za občinske zastope in za parlament, da se izkaže volja ljudstva.

Povratek dr. Brejca.

Popolna enakost v naši edinstveni vojski.

LDU Ljubljana, 29. marca. Predsednik deželne vlade za Slovenijo, g. dr. Janko Brejc, se je včeraj povrnil iz Beograda v Ljubljano. V četrtek, 25. t. m. je bil na dvoru zaprisežen, potem pa sprejet v polurni avdijenci od prestolonaslednika regenta Aleksandra, ki se je živo zanimal za razmere v Sloveniji, o katerih mu je predsednik poročal. Od regenta je bil predsednik pooblaščen objaviti, da se bodo v najkrajšem času rešile prošnje za sprejem bivših avstro-ogrskih častnikov v jugoslovansko vojsko in naglasiti, da v edinstveni jugoslovanski vojski niti pri častnikih, niti pri moštvu ne sme biti nobene razlike med Srbi, Hrvati in Slovenci.

Ultimat nemškim komunistom.

Dunaj, 30. marca. (Izvirno.) Iz Berlina poročajo, da je nemška vlada poslala komunistom v industrijskem ozemlju ultimatum, v katerem jih pozivlja da prepuste vlado zopet uradnim državnim osebam, ter odstranijo vse krajevne in osrednje sovje.

Berlin, 30. marca. (Wolff.) Vlada je stavila komunistom sledeče predloge: 1. brezpogojno priznanje postavne centralne in krajevne vlade; 2. takojšnjo vzpostavitev starega državnega reda; 3. takojšnjo razpustitev rdeče vojske; 4. popolno razorožitev vsega prebivalstva, tudi domovinske brambe ter 5. takojšnjo izpustitev ujetnikov. V slučaju, da ti tega ne bi hoteli ugoditi, bo vlada primorana nastopiti proti njim z oboroženo silo.

Berlin, 30. marca. »Vossische Zeitung« poroča iz Essena: Čeravno se trudijo komunistični voditelji, da bi ustavili in preprečili nadaljnje prelivanje krvi ob Wesli, se jim doslej vendar ni posrečilo prisiliti množico do premirja. Vojaški voditelji so mnenja, da se more spor rešiti le z orožjem.

Dunaj, 30. marca. (Izvirno.) Po najnovejših poročilih, bodo komunisti vladni ultimatum odbili ter se branili če bo treba tudi z orožjem proti zasedbi industrijskih ozemelj, bodisi po nemški ali katerikoli drugi vojski. Vendar pa uradnega obvestila o tem še ni.

Poljsko-ruska mirovna pogajanja.

DKU Moskva, 30. marca. (Brezlično.) Na ponovno mirovno ponudbo sovjetske ruske vlade je sporočila poljska vlada, da je pripravljena poslati dne 10. aprila v Boryslaw tozadevne mirovne delegate.

Slab utis Nittijevega govora v Parizu.

LDU Beograd, 29. marca. »Politiki« poroča njen dopisnik iz Pariza: Vse francosko in angleško časopisje objavlja daljše ali krajše izvečke iz deklaracije, ki jo je ministrski predsednik Nitti podal v italijanskem parlamentu. Splošni vtis, ki ga je napravila Nittijeva izjava na zainteresirane politične kroge v inozemstvu, je isti, kakor na politične kroge v Rimu. Nitti oddaleč ni tako sijajen kakor je obetal biti. Ko je francosko časopisje njegovo izjavo komentiralo, je ponovno poudarjalo neupravičeno stališče italijanskega min. predsednika v politiki napram Nemčiji, ki grozeča z boljševiskim režimom preži na to, da bi ovrgla versaillesko mirovno pogodbo.

Kmetško gibanje v Bosni.

LDU Sarajevo, 29. marca. Danes se je vršil shod kmetških organizacij sarajevskega okraja, na katerem so razpravljali o vprašanju agrarne reforme. Prisotnih je bilo okoli 2500 kmetov. Shod je sprejel resolucijo, ki pozdravlja naredbo o begih z dne 14. februarja t. l. Po shodu so zborovalci korakali v izprevodu po mestu in vzklikali: Živio kralj Peter! Živio regent Aleksander! Doli z begi! Slične resolucije je sprejel shod kmetških organizacij iz mostarskega okraja, na katerem je bilo zbranih okrog 2000 kmetov. Tudi iz drugih krajev Bosne in Hercegovine se javljajo shodi kmetških organizacij.

Papežev nuncij v Beogradu.

LDU Beograd, 29. marca. Papeški nuncij na našem dvoru, msgr. Cherubini, je predvčerajšnjem došel v Beograd ter se nastanil v Grand-hotelu. Msgr. Cherubini je posetil namestnika ministra za zunanje stvari, dr. Spalajkovića.

Poslano.

Neznani nam dopisnik nas zmirja v »Mariborskem delavcu« z znanimi nemčurji in nas dolži, da se vozimo dan na dan z avtomobilom na sprehod v Gradec in sicer na stroške drugih, med katere se šteje tudi dopisnik.

Konec njegovega dopisa, ki se glasi: »Gotovo ne delajo tega za svojo zabavo, to bi bilo predrago, na naše stroške pa se tudi ne bodo vozili,« je tak, da je zbudila oseba tega člankarja na vsak način naše zanimanje.

Pred vsem dopisnik očitno ne ve, kaj je »nemčur«. Ni mnogo Slovencev, ki bi bili radi svojega prepričanja od strani Nemcev na Koroškem toliko pretrpeli kakor ravno mi, in ni mnogo slovenskih rodbin, od katerih je bilo za časa vojne radi tega prepričanja več mesecev zaprtih kar na enkrat pet bratov, ker se nam je očitalo srbofilstvo.

Iz Celovca menda nismo izgnani, ker smo nemčurji in bržkone nas tamošnji Nemci tudi materijelno niso radi tega tako hudo oškodovali ker smo nemčurji. Zato smo mnenja, da se je dopisnik že pri tej trditvi malce pošalil, kar mu končno privoščimo, ker očitno nima drugega dela. Še večji »špas« pa je trditev, da se vozimo na sprehod v Gradec na tuje stroške in ker pravi dopisnik »na naše« toraj tudi na njegove, bi ga kot svojega dobrotnika vendarle radi spoznali.

Če pa to resno misli in ni navadni cestni lopov, ki napada našemljen iz zasede, naj se pa tudi javi; dobil bo primerno pojasnitev.

Z odličnim spoštovanjem

za bratje Tavčar: Dr. F. Müller.

Izdaja: Tiskovna zadruga.

Odgovorni urednik: Fr. Voglan

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Slov. mestno gledališče.

Repertoar tekočega tedna:

V torek 30.: »Kristova drama«. Ab. A—31.

V sredo 31.: »Kristova drama«. Ab. B—32.

V četrtek, petek in soboto zaprto.

V nedeljo 4. aprila popoldan ljudska predstava ob nižanih cenah »Kristova drama«. Zvečer: »Hansaginitica«. Ab. A—32.

V ponedeljek 5. popoldan dijaška predstava ob nižanih (dijaških) cenah »Kristova drama«. Zvečer »Knjiga za pritožbe«. Izven abon.

V torek 6.: »Gospodje sinovi«. Ab. B—33.

Razglas.

Vsled povišanja dnevnic in voznin, kakor tudi stroškov za vzdrževanje orodja, smatra mestni magistrat potrebno, pobirati za izvoz fekalij s pnevmatičnimi aparati od 1. aprila 1920 naprej za tono z eno cevjo znesek K 25.—.

Istočasno se zviša podjetniku J. Nendlu v Pobrežju tarif za izvoz fekalij iz greznic kakor sledi:

za 1 tono, vsebina 100 litrov, na K	8.—
» 1 » » 200 » » K	10.—
» 1 » » 300 » » K	12.—

Mestni magistrat Maribor, dne 26. marca 1920

Vladni komisar:

Dr. Leskovar, s. r.

Rezan in okrogel les

tramove — drva — oglje — kupuje vsako množino

„DRAVA“, lesna trgovska in industrijska družba z o. z. MARIBOR.

Pomerance

sardine, sveče

Importna in eksportna trgovina

Vinko Hmelak

Maribor, Slomškov trg št. 6

priporoča svojo bogato zalogo kolonijalnega blaga in južnega sadja po najnižjih dnevnicah cenah

Na drobno!

Na debelo!

Zahtevajte cenik!

Inserati

„Mariborskem delavcu“

imajo vedno

velik uspeh!

Ne zamudite torej ugodne prilike!

Mariborska tiskarna

d. d.

(lastnica tiskarn Kralik in Rabič)

priporoča

vsakovrstne tiskovine, vizitnice, programe, lepake, letake, vabila itd. itd.

Kljub jako zvišanim cenam pri delavskih mezdah, se cene za izdelke niso razmeroma tako zvišale.